اخبار

با نظر فقهای شورای نگهبان: ستاد فضای مجازی دولت، خلاف شرع است

سخنگوی شورای نگهبان تاکید کرد: فقهای شورای نگهبان با توجه به صلاحیت‌های تعیین‌شده برای شورای عالی فضای مجازی، حکم مربوط به نهادهای موازی در حکم انتصاب اعضای شورا و مأموریت‌های پیش‌بینی‌شده برای ستاد، تشکیل «ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی کشور» را خلاف شرع شناختند. هادی طحان‌نظیف، عضو حقوق‌دان و سخنگوی شورای نگهبان، در گزارشی به مردم بیان کرد: بر اساس اصل چهارم قانون اساسی، نظارت بر رعایت موازین شرعی در قوانین و مقررات، از جمله مصوبات دولت، بر عهده فقهای شورای نگهبان است. بر این اساس هرکس می‌تواند با طرح شکایت در دیوان عدالت اداری، ابطال مقرراتی را که خلاف شرع می‌داند، درخواست کند. او در ادامه اظهار کرد: در این موارد، دیوان پس از طی‌کردن مراحل قانونی، موضوع را همراه با اسناد پرونده برای اظهارنظر به فقهای شورای نگهبان ارجاع می‌دهد. به موجب ماده (۸۷) قانون دیوان عدالت اداری، نظر فقهای شورا برای دیوان لازم‌الاتباع است و چنانچه مقرره‌ای خلاف شرع شناخته شود، دیوان مطابق همان نظر نسبت به ابطال آن اقدام می‌کند. سخنگوی شورای نگهبان تصریح کرد: در یکی از این پرونده‌ها، شاکیان با طرح شکایت در دیوان عدالت اداری، ابطال مصوبه ایجاد «ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی کشور» و چند مصوبه مرتبط با شبکه ملی اطلاعات، محدودسازی اینترنت و فعالیت سکوها و کسب‌وکارهای دیجیتال را درخواست کردند. دیوان نیز موضوع را برای بررسی ادعای مغایرت با موازین شرعی به فقهای شورای نگهبان ارجاع داد و فقهای محترم شورا درباره این مصوبات اظهارنظر کردند.

تشکیل ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی

طحان‌نظیف در ادامه بیان کرد: بر اساس مصوبه رئیس‌جمهور در اردیبهشت ۱۴۰۵، «ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی کشور» به ریاست معاون اول رئیس‌جمهور تشکیل شده بود. تدوین نقشه راه حکمرانی فضای مجازی، بازآرایی ساختارهای تصمیم‌گیری، ساماندهی دبیرخانه شورای عالی و مرکز ملی فضای مجازی و نظارت بر عملکرد دستگاه‌ها، از جمله مأموریت‌های این ستاد بود. در اصلاح بعدی سند نیز مقرر شده بود ستاد پیشنهادهای خود را به رئیس‌جمهور ارائه کند و تصمیمات پس از تأیید او، برای دستگاه‌ها لازم‌الاجرا باشد. او در ادامه گفت: ایجاد این ستاد در حالی صورت گرفت که شورای عالی فضای مجازی به فرمان رهبر شهید انقلاب اسلامی (اعلی‌الله مقامه الشریف)، با اختیارات متعدد و به ریاست رئیس‌جمهور تشکیل شده و مرجع متمرکز سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری و هماهنگی در فضای مجازی کشور است. مصوبات این شورا لازم‌الاجراست و در حکم انتصاب اعضای آن نیز سیاست‌گذاری، مدیریت کلان، برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری و نظارت در این حوزه بر عهده شورا قرار گرفته است. در همین حکم، برای تحکیم جایگاه فراقوه‌ای و موقعیت محوری شورا، بر انحلال شوراها و نهادهای موازی و انتقال وظایف آنها به شورای عالی فضای مجازی تصریح شده است. این عضو حقوق‌دان شورای نگهبان بیان کرد: فقهای شورای نگهبان با توجه به صلاحیت‌های تعیین‌شده برای شورای عالی فضای مجازی، حکم مربوط به نهادهای موازی در حکم انتصاب اعضای شورا و مأموریت‌های پیش‌بینی‌شده برای ستاد، تشکیل «ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی کشور» را خلاف شرع شناختند.

راهبری شبکه ملی اطلاعات و بازنگری اسناد آن

او در ادامه گفت: «ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی کشور» در مصوبه ۱۷ مرداد ۱۴۰۵، تشکیل «کمیته راهبری شبکه ملی اطلاعات» را برای راهبری این شبکه پیش‌بینی کرده بود. همچنین مرکز ملی فضای مجازی موظف شده بود سند معماری و طرح کلان شبکه ملی اطلاعات را به‌روزرسانی کند و دستگاه‌های مسئول اجرای طرح نیز گزارش اقدامات خود را به این کمیته ارائه دهند. طحان‌نظیف در ادامه بیان کرد: با این حال در چارچوب احکام رهبری و مصوبات شورای عالی فضای مجازی، سیاست‌گذاری و تعیین ضوابط کلان شبکه ملی اطلاعات در صلاحیت شورای عالی فضای مجازی است و مسئولیت راهبری و نظارت بر اجرای آن به مرکز ملی فضای مجازی سپرده شده است. بازنگری در سند معماری و طرح کلان شبکه نیز باید با رعایت ترتیبات مقرر برای این مراجع انجام شود. او افزود: فقهای شورا با توجه به این ترتیبات، تشکیل کمیته راهبری از راهی غیر از مسیر تعیین‌شده توسط ولی فقیه را خلاف شرع شناختند. حکم بند دوم درباره به‌روزرسانی سند معماری و طرح کلان شبکه ملی اطلاعات از این طریق نیز فاقد اعتبار اعلام شد. بندهای سوم و چهارم مصوبه نیز به تبع همین اشکالات، خلاف شرع شناخته شدند.

پزشکیان: خروج با اقتدار از وضعیت «نه جنگ و نه صلح» ضروری است

رئیس‌جمهوری با اشاره به اینکه قرارگرفتن در وضعیت «نه جنگ و نه صلح» زیان‌بار است، تصریح کرد: ضرورت دارد هرچه سریع‌تر با عزت و اقتدار از این وضعیت که نوعی بلاتکلیفی است، خارج شویم؛ زیرا کشورمان در جغرافیایی قرار دارد که مملو از سرمایه‌های معدنی و ذخایری به ارزشمندی طلاست و با روشن‌شدن منطقی تکلیف وضعیت نه جنگ و نه صلح، می‌توان بسیاری از مشکلات را حل کرد. مسعود پزشکیان شامگاه شنبه ۳۰ آبان‌ماه در نشست هم‌اندیشی با منتخبین استانداران، فرمانداران، شهرداران، بخشداران و شوراهای شهر با محوریت «حکمرانی هم‌افزا در حوزه مدیریت بهینه سوخت و انرژی»، با اشاره به اینکه چنانچه اراده کنیم، می‌توانیم برای مشکلات جاری کشور راه‌حل بیابیم، اظهار کرد: در مواجهه با مشکلات باید نگاهی واقع‌بینانه داشته باشیم و نمی‌توان ناترازی‌ها و کمبودها را نادیده گرفت یا کتمان کرد؛ چراکه مردم آنها را درک می‌کنند. رئیس‌جمهوری با تأکید بر اینکه برقراری ارتباط و گفت‌وگو با مردم در حکمرانی کشور، موضوعی اساسی و الزام‌آور برای افزایش تاب‌آوری اجتماعی است، ادامه داد: از راهکارهای اصولی در مدیریت کلان کشور، تبیین و تشریح شرایط پیچیده و سخت کنونی برای اقشار مختلف مردم است؛ چراکه هر فرد می‌تواند یک گام در مسیر اصلاح الگوی مصرف بردارد. چنانچه دست به دست یکدیگر بدهیم، می‌توانیم مشکلات و مسائل جاری کشور را حل کنیم. پزشکیان در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به نقش اثرگذار مردم در برهه‌های مختلف تاریخ ایران یادآور شد: در دوران جنگ تحمیلی، این مردم بودند که کشور را مدیریت کردند. اکنون نیز که کشور نیازمند همراهی و همدلی است، بدون شک از مشارکت عمومی بهره‌مند خواهیم شد و هرکس می‌تواند مانند دوران جنگ، به اندازه سهم خود در این عرصه نیز اثرگذار باشد. مسعود پزشکیان شامگاه شنبه ۳۰ آبان‌ماه در نشست هم‌اندیشی با منتخبین استانداران، فرمانداران، شهرداران، بخشداران و شوراهای شهر با محوریت «حکمرانی هم‌افزا در حوزه مدیریت بهینه سوخت و انرژی»، با اشاره به اینکه چنانچه اراده کنیم، می‌توانیم برای مشکلات جاری کشور راه‌حل بیابیم، اظهار کرد: در مواجهه با مشکلات باید نگاهی واقع‌بینانه داشته باشیم و نمی‌توان ناترازی‌ها و کمبودها را نادیده گرفت یا کتمان کرد؛ چراکه مردم آنها را درک می‌کنند. رئیس‌جمهوری با تأکید بر اینکه برقراری ارتباط و گفت‌وگو با مردم در حکمرانی کشور، موضوعی اساسی و الزام‌آور برای افزایش تاب‌آوری اجتماعی است، ادامه داد: از راهکارهای اصولی در مدیریت کلان کشور، تبیین و تشریح شرایط پیچیده و سخت کنونی برای اقشار مختلف مردم است؛ چراکه هر فرد می‌تواند یک گام در مسیر اصلاح الگوی مصرف بردارد. چنانچه دست به دست یکدیگر بدهیم، می‌توانیم مشکلات و مسائل جاری کشور را حل کنیم.

عکس: مهران افشرکشمیری، ایلنا

«شرق» در گفت‌وگو با نمایندگان مناقشه دیروز مجلس را بررسی کرد:

مجلس؛ گروگان یک تبلت

موسی موحد: اخلال در جلسه علنی، آن هم صرفا بر سر تبلت یک نماینده، در شرایطی که کشور با حساسیت‌های امنیتی و فضای جنگی مواجه است، پرسش‌هایی جدی را درباره مسئولیت سیاسی، حدود اعتراض و کارکرد بازدارندگی برخوردهای پیشین مطرح می‌کند. در شرایطی که کشور در فضای جنگی و پرتنش به سر می‌برد و ضرورت حفظ انسجام ملی بیش از هر زمان دیگری مورد تأکید قرار گرفته است، تبدیل اختلافات کوچک درون مجلس به تنش، بی‌نظمی و جلوگیری از تشکیل جلسه علنی، رفتاری است که نمی‌توان آن را صرفا در چارچوب اختلاف‌نظر سیاسی یا اعتراض پارلمانی ارزیابی کرد. مجلس، به‌عنوان یکی از ارکان نظام سیاسی، نه‌تنها محل طرح اختلافات و مطالبات، بلکه نهادی است که رفتار اعضای آن نیز باید متناسب با مسئولیت عمومی و حساسیت شرایط کشور باشد. آنچه روز یکشنبه در جریان برگزاری جلسه علنی مجلس رخ داد، از این منظر درخور تأمل است که چند نماینده با اعتراض به غیرفعال‌بودن تبلت نمایندگی حمید رسایی، عملا روند برگزاری جلسه را مختل کردند و در نهایت نشست به حد نصاب نرسید. چنین رفتاری در شرایطی که توصیه‌های مکرر رهبری به حفظ انسجام و پرهیز از اختلاف‌افکنی مطرح شده، نه‌تنها کمکی به حل مسائل نمی‌کند، بلکه می‌تواند به تشدید شکاف‌های سیاسی و تضعیف اعتماد عمومی به نهادهای تصمیم‌گیر منجر شود.

اعتراض پارلمانی یا گروگان‌گرفتن جلسه مجلس

جلسه علنی وبیناری مجلس در روز یکشنبه اول آذر، در پی اعتراض چند نماینده به غیرفعال‌بودن تبلت نمایندگی حمید رسایی، با اختلال مواجه شد و در نهایت برگزار نشد. پیش از آغاز جلسه، حمید رسایی، مهدی کوچک‌زاده و علی خضریان، نمایندگان تهران، به همراه حامد یزدیان، نماینده اصفهان، نسبت به وضعیت تبلت نمایندگی رسایی اعتراض کردند. این اعتراض به تدریج به بی‌نظمی در روند برگزاری نشست انجامید و بنا بر گزارش‌های منتشرشده، برخی نمایندگان اعلام کردند در صورت حل‌نشدن موضوع، اجازه برگزاری جلسه را نخواهند داد. این اتفاق در حالی رخ داد که حمیدرضا حاجی‌بابایی، نایب‌رئیس مجلس، در جلسه چهارشنبه ۲۹ آبان اعلام کرده بود هیئت‌رئیسه درخصوص در اختیار قراردادن تبلت به رسایی از قوه قضائیه استعلام کرده، اما تاکنون پاسخی دریافت نکرده است. رسایی که به دنبال شکایت شاکی خصوصی به زندان محکوم شده، از هفته گذشته با استفاده از مقررات ارفاقی در مرخصی به سر می‌برد. با این حال، حتی اگر اعتراض نمایندگان به محدودیت‌های اعمال‌شده درباره امکانات نمایندگی رسایی از نظر آنان واجد توجیه باشد، شیوه پیگیری آن محل نقد جدی است. اعتراض سیاسی و پارلمانی زمانی معنا و اعتبار دارد که در چارچوب ضوابط و با رعایت حقوق سایر نمایندگان و مردم دنبال شود. مختل‌کردن جلسه و جلوگیری از انجام وظایف قانونی مجلس، نه ابزار مؤثر مطالبه‌گری است و نه با مسئولیت نمایندگی سازگار به نظر می‌رسد.

مجازات و افزایش رادیکالیسم به جای بازدارندگی

یکی از ابعاد شایان تأمل این رخداد، نسبت آن با رفتارهای پیشین حمید رسایی و تجربه برخوردهای قضائی با اوست. رسایی در پی پرونده قضائی و شکایت شاکی خصوصی، محکوم به زندان شده و اکنون با استفاده از مقررات قانونی در مرخصی به سر می‌برد. با این حال، آنچه در حاشیه جلسه اخیر مجلس مشاهده شد، این پرسش را مطرح می‌کند که آیا برخوردهای پیشین توانسته‌اند به اصلاح رفتار سیاسی و ایجاد بازدارندگی منجر شوند یا اساسا در مواجهه با برخی جریان‌های تندرو، نتیجه‌ای معکوس داشته‌اند. به نظر می‌رسد در رفتار رسایی و برخی همفکران او، نه نشانه‌ای از کاهش تنش و بازنگری در شیوه کنش سیاسی، بلکه نوعی تشدید مواضع و افزایش آمادگی برای تقابل با سازوکارهای رسمی دیده می‌شود. البته نمی‌توان صرفا بر اساس یک رخداد درباره اثر قطعی مجازات‌های قضائی بر رفتار سیاسی افراد حکم صادر کرد، اما تکرار رفتارهای تنش‌آفرین و عبور از قواعد معمول تعامل پارلمانی، دست‌کم ضرورت بازنگری در شیوه مواجهه با چنین رفتارهایی را برجسته می‌کند. اگر مجازات به جای ایجاد بازدارندگی، به ابزاری برای تقویت روایت تقابل و رادیکال‌ترشدن رفتار سیاسی تبدیل شود، مسئله صرفا به یک پرونده فردی محدود نخواهد ماند. در چنین شرایطی، نهادهای مسئول باید میان برخورد قانونی، جلوگیری از سوءاستفاده سیاسی از مجازات و حفظ نظم نهادی، توازن برقرار کنند تا هزینه بی‌نظمی در ساختارهای رسمی کاهش نیابد.

هشدار درباره عبور از اختلاف سیاسی به تقابل نهادی

مهرداد لاهوتی، نماینده لنگرود، در گفت‌وگو با خبرآنلاین با انتقاد از رفتار برخی نمایندگان در جریان این رخداد، از نقش رسایی و همراهانش در ایجاد تنش سخن گفت. او با اشاره به حضور نمایندگانی همچون کوچک‌زاده، رسایی، رضایی، محمودیان و احتمالا ابوترابی، این اتفاق را ادامه بحث‌های پیشین دانست که در نهایت به درگیری و تعطیلی جلسه منجر شد. لاهوتی با انتقاد از این رفتارها تأکید کرد که ماجرا فراتر از اختلاف با رئیس مجلس بوده و به تعبیر او، این اقدامات نوعی ایستادن در برابر حاکمیت نظام محسوب می‌شود. او همچنین خواستار ورود هیئت نظارت بر رفتار نمایندگان و حتی قوه قضائیه به این موضوع شد و نقش رسایی را در جریان تنش، محوری توصیف کرد. البته محمدصالح جوکار، رئیس هیئت نظارت بر رفتار نمایندگان مجلس نیز در پیگیری «شرق» برای بررسی احتمال برخورد با نمایندگان مختل‌کننده جلسه روز یکشنبه، با اشاره به اینکه هنوز در جریان جزئیات این رخداد قرار نگرفته است، از اظهارنظر و ارزیابی درباره آن خودداری و اعلام کرد که هیئت نظارت پس از دریافت گزارش‌های مربوط به این اتفاق، موضوع را بررسی کرده و درباره اقدامات مقتضی تصمیم‌گیری خواهد کرد. در مقابل، شماری دیگر از نمایندگان مجلس نیز با انتقاد از اتفاقات روز یکشنبه، نسبت به پیامدهای چنین رفتارهایی در شرایط حساس کنونی کشور هشدار دادند. در همین راستا، مجتبی زارعی، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، در واکنش به تشکیل‌نشدن جلسه علنی وبیناری روز یکشنبه اول آذر، در مطلبی در صفحه شخصی خود در شبکه اجتماعی ایکس، با اشاره به هم‌زمانی این اتفاق با درگیری رزمندگان اسلام با نیروهای آمریکایی در جنوب کشور، نوشت که در چنین شرایطی، گروهی از نمایندگان با آنچه او «لات‌بازی و درگیری فیزیکی» خواند، جلسه علنی مجلس را در تهران به تعطیلی کشاندند. زارعی در این موضع‌گیری، رفتار رخ‌داده در پارلمان را در تعارض با اقتضائات شرایط حساس کشور دانست و نسبت به تبعات آن انتقاد کرد. فارغ از ارزیابی سیاسی، تعطیلی جلسه مجلس در نتیجه تنش میان نمایندگان، نشانه‌ای نگران‌کننده از تضعیف ظرفیت گفت‌وگو و مدیریت اختلاف در یکی از مهم‌ترین نهادهای کشور است. در فضای حساس کنونی که حفظ انسجام ملی و پرهیز از تنش‌های داخلی اهمیتی مضاعف دارد، انتظار می‌رود نمایندگان به جای تشدید اختلافات و تبدیل اعتراض به ابزار تعطیلی فعالیت پارلمان، مسئولانه‌تر رفتار کنند. اختلاف سیاسی حق نمایندگان است، اما مختل‌کردن کار مجلس نه‌تنها این حق را تقویت نمی‌کند، بلکه می‌تواند آن را به عاملی برای فرسایش اعتماد عمومی و آسیب به کارکرد نهادهای سیاسی تبدیل کند.

مجید نصیرپور: اقدام اقلیت پرصدا و پرتوقع، به‌نوعی به‌توپ‌بستن جمهوریت نظام و تعطیل‌کردن قوه عاقله جمهوری اسلامی است

مجید نصیرپور، نماینده مجلس، در واکنش به حواشی جلسه علنی روز یکشنبه و در گفت‌وگو با «شرق»، اقدام گروهی از نمایندگان در جلوگیری از برگزاری نشست را رفتاری بی‌سابقه و مغایر با شأن پارلمان توصیف کرد و هشدار داد که تداوم زیاده‌خواهی و کنترل‌نشدن افراط‌گرایی سیاسی می‌تواند هزینه‌هایی جدی برای جمهوری اسلامی به همراه داشته باشد. تعطیلی جلسه علنی مجلس در روز یکشنبه، آن هم در پی اعتراض گروهی از نمایندگان به وضعیت تبلت نمایندگی حمید رسایی، با واکنش‌های انتقادی در میان نمایندگان همراه شده است. آنچه در جریان این نشست رخ داد، از نگاه این بهارستان‌نشین، صرفا یک اختلاف بر سر امکانات نمایندگی یا اعتراض به تصمیم هیئت‌رئیسه نیست، بلکه اقدامی است که عملا به تعطیلی نهاد قانون‌گذاری انجامیده و از نظر او می‌توان آن را مصداقی از به‌توپ‌بستن مجلس دانست. نصیرپور با اشاره به سابقه اعتراض‌ها، تحصن‌ها و اختلاف‌های سیاسی در ادوار مختلف مجلس، تأکید می‌کند که جلوگیری از تشکیل جلسه به دلیل برآورده‌نشدن خواسته گروهی از نمایندگان، رفتاری کم‌نظیر و به‌شدت نگران‌کننده است. این عضو قوه مقننه در ادامه، روایت خود از اتفاقات روز یکشنبه را به «شرق» شرح می‌دهد و می‌گوید: نمایندگان از ساعت هشت صبح منتظر پیوستن به جلسه علنی به شکل وبیناری بودند، اما با وجود تلاش‌های صورت‌گرفته امکان اتصال به جلسه فراهم نشد. پس از پیگیری‌ها مشخص شد گروهی از نمایندگان که قصد طرح موضوعاتی را داشتند، در محل برگزاری و مدیریت جلسه مجازی حضور پیدا کرده و خواستار فراهم‌شدن امکان حضور حمید رسایی در صحن شده‌اند. به گفته نصیرپور، فارغ از ماهیت حقوقی این مطالبه، شیوه پیگیری آن و نتیجه‌ای که در نهایت به تعطیلی جلسه منجر شد، اتفاقی بسیار بد و عجیب است. او با یادآوری اینکه در سال‌های پس از انقلاب و حتی پیش از آن، مجلس شاهد اعتراض‌ها و تحصن‌های مختلف بوده، تأکید کرد: جلوگیری از تشکیل جلسه به دلیل تأمین‌نشدن خواسته گروهی از نمایندگان، اتفاقی کم‌سابقه در تاریخ پارلمان ایران است. نصیرپور در توصیف ابعاد این رخداد، آن را به تجربه تاریخی به‌توپ‌بستن مجلس در دوره قاجار تشبیه کرد و گفت: اقدام این اقلیت پرصدا و پرتوقع، به‌نوعی به‌توپ‌بستن جمهوریت نظام و تعطیل‌کردن قوه عاقله جمهوری اسلامی است. نصیرپور با انتقاد از آنچه زیاده‌خواهی و رفتار خارج از چارچوب گروهی از نمایندگان می‌خواند، معتقد است این اتفاق می‌تواند نقطه آغاز رفتارهایی سیاه و غیرقابل قبول در تاریخ سیاسی کشور باشد. این بهارستان‌نشین تصریح می‌کند از ماه‌ها پیش درباره پیامدهای مواجهه‌نکردن با چنین رفتارهایی هشدار داده و اعتقاد دارد اگر جلوی این نوع زیاده‌خواهی گرفته نشود، کشور با چالش‌های جدی مواجه خواهد شد. این نماینده مجلس همچنین با انتقاد از آنچه فقدان روحیه گفت‌وگو در میان برخی نمایندگان می‌داند، مدعی شد رفتارهای اخیر نشان می‌دهد این افراد به‌جای تعامل و پذیرش سازوکارهای رسمی، به دنبال تحمیل مطالبات خود هستند. او در ادامه انتقادهایش به استفاده برخی افراد و نزدیکانشان از تریبون‌های عمومی و ظرفیت‌های سیاسی اشاره و خاطرنشان کرد این رفتارها در کنار توقع برخورداری از امتیازات ویژه، حتی در شرایطی که فرد در زندان به سر می‌برد، قابل قبول نیست. نصیرپور در ادامه با تأکید بر ضرورت کنترل افراط‌گرایی سیاسی، شرایط بین‌المللی کشور را نیز عاملی مهم برای پرهیز از تنش‌های داخلی دانست. او با اشاره به توصیه‌های مکرر رهبر انقلاب درباره پرهیز از قطبی‌سازی، اختلاف‌افکنی و توهین، گفت تداوم چنین رفتارهایی در شرایطی که کشور به آرامش و انسجام نیاز دارد، می‌تواند برای جمهوری اسلامی هزینه‌زا باشد. از نگاه او، افراط‌گرایی اگر از هر طرف کنترل نشود، در نهایت به زیان ساختار سیاسی و منافع ملی تمام خواهد شد. این نماینده مجلس با انتقاد از آنچه ورود ادبیات چاله‌میدانی به فضای پارلمان می‌خواند، خواستار ورود سریع هیئت نظارت بر رفتار نمایندگان و تدبیر رئیس مجلس برای برخورد با عاملان اختلال در جلسه شد. او معتقد است وقت مجلس و مردم نباید صرف رفتارهایی شود که به تعطیلی فعالیت‌های قانونی پارلمان می‌انجامد. نصیرپور در پایان با هشدار به نمایندگان معترض می‌افزاید تداوم این نوع رفتارها، در نهایت به حذف سیاسی عاملان آن منجر خواهد شد و از آنان خواست برای حفظ شأن مجلس و جایگاه جمهوری اسلامی در عرصه بین‌المللی، از ادامه چنین اقداماتی دست بردارند. به باور او، آنچه روز یکشنبه رخ داد، صرفا یک حاشیه پارلمانی نیست، بلکه آزمونی برای مواجهه نهادهای مسئول با رفتارهای خارج از چارچوب و جلوگیری از تبدیل اختلافات سیاسی به بحران در کارکرد نهادهای رسمی کشور است.

مجید دوستعلی: با توجه به مشکلات و مسائل مهم کشور، هیچ عقل سلیمی تنش و اختلاف‌افکنی را تأیید نمی‌کند

مجید دوستعلی، دیگر نماینده مجلس شورای اسلامی، طی گفت‌وگوی خود با «شرق» و در واکنش به حواشی جلسه روز یکشنبه مجلس و اعتراض‌ها به غیرفعال‌بودن تبلت حمید رسایی، ضمن تأکید بر ضرورت رعایت قانون و پرهیز از تنش در مجلس، معتقد است نمایندگی مجلس به صرف زندان‌رفتن از فرد سلب نمی‌شود و امکان اعمال حقوق نمایندگی باید برای نماینده برقرار باشد. او البته تأکید دارد فارغ از اختلافات سیاسی، مجلس محل قانون و منطق است و رفتارهای تنش‌آفرین و خارج از شأن نمایندگی نیز باید در چارچوب قانون بررسی شود. این بهارستان‌نشین برخلاف برخی موضع‌گیری‌های سیاسی و رسانه‌ای درباره رفتار معترضان و شخص رسایی، بر ضرورت بررسی موضوع از منظر حقوقی تأکید دارد و معتقد است در نظام حقوقی کشور، محکومیت قضائی و رفتن نماینده به زندان به خودی خود موجب سلب نمایندگی نمی‌شود.

دوستعلی در توضیح نگاه خود به این ماجرا، با تأکید بر اینکه از نزدیک در جریان جزئیات اتفاقات روز یکشنبه نبوده، یادآور می‌شود نمی‌تواند درباره ماهیت اعتراض‌ها، علت بروز تنش یا مقصربودن طرف‌های درگیر قضاوت قطعی کند. با این حال، از نظر او یک اصل حقوقی قابل توجه وجود دارد که نباید تحت تأثیر اختلافات سیاسی یا برداشت‌های شخصی قرار گیرد. نمایندگی مجلس قائم به شخص است و نمی‌توان آن را به صرف محکومیت قضائی یا حضور در زندان از فرد سلب کرد.

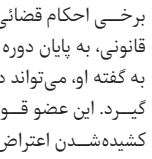
این عضو قوه مقننه با اشاره به مبانی حقوقی نمایندگی و اصول قانون اساسی، توضیح می‌دهد سلب نمایندگی از یک عضو مجلس در چارچوب‌های مشخصی امکان‌پذیر است و صرف صدور حکم قضائی یا ورود فرد به زندان، به معنای پایان مسئولیت نمایندگی او نیست. دوستعلی در این زمینه به مواردی همچون فوت نماینده، استعفا یا طی‌شدن روند قانونی و برخی شرایط مرتبط با غیبت عمدی متوالی تا حدود ۱۰۰ ساعت اشاره می‌کند و معتقد است در نظام حقوقی کشور، سازوکار مستقلی برای سلب نمایندگی صرفا به دلیل محکومیت و زندانی‌شدن وجود ندارد.

این نماینده مجلس همچنین با اشاره به سابقه عرفی مجلس در مواجهه با چنین شرایطی، توضیح می‌دهد در برخی موارد تلاش می‌شده اجرای حکم پس از پایان دوره نمایندگی صورت گیرد، هرچند این رویه را نباید با حکم صریح قانونی اشتباه گرفت. از نگاه او، موضوع اصلی این است که تا زمانی که نمایندگی فرد از مسیرهای قانونی خاتمه نیافته، حقوق ناشی از این جایگاه باید قابل اعمال باشد. دوستعلی که سابقه قضاوت و کار قضائی هم دارد، با تأکید بر اینکه بحث او ناظر به مبانی حقوقی است و نه حمایت سیاسی از یک فرد یا جریان، معتقد است اگر نماینده‌ای همچنان از نظر قانونی عضو مجلس باشد، باید امکان استفاده از ابزارهای نمایندگی برای او فراهم شود. به گفته او، حتی اگر فردی محکومیت قضائی داشته باشد، این موضوع به خودی خود مانع اعمال حقوق نمایندگی نخواهد بود و باید درباره چگونگی فراهم‌کردن این امکان، راهکارهای قانونی بررسی شود.

با این حال، دوستعلی در بخش دیگری از اظهارات خود تأکید می‌کند این نگاه حقوقی به معنای تأیید رفتارهای تنش‌آفرین در مجلس نیست. او با صراحت می‌گوید با ایجاد دعوا، سروصدا و جنجال در مجلس موافق نیست و معتقد است پارلمان باید محل گفت‌وگوی منطقی، قانون‌گذاری و حل اختلاف بر اساس اصول قانونی باشد. از نظر این حقوق‌دان، نمایندگان به دلیل جایگاه قانون‌گذاری خود بیش از دیگران باید به قواعد و ضوابط پایبند باشند و هیچ‌کس نباید به بهانه اختلاف یا اعتراض، از چارچوب قانون خارج شود. این بهارستان‌نشین همچنین ورود هیئت نظارت بر رفتار نمایندگان را در صورت بروز رفتار خلاف شأن نمایندگی، امری قابل قبول می‌داند و تأکید می‌کند اگر تخلفی رخ داده باشد، برخورد نیز باید بر اساس ضوابط قانونی صورت گیرد. او معتقد است نه می‌توان حقوق قانونی یک نماینده را نادیده گرفت و نه می‌توان رفتارهای خارج از شأن مجلس را بدون بررسی و رسیدگی رها کرد.

دوستعلی اگرچه تأکید دارد اظهاراتش ناظر بر ابعاد حقوقی ماجراست، در مواجهه با ضرورت پرهیز از تنش در شرایط حساس و جنگی کشور نیز بر اهمیت حفظ وحدت و انسجام ملی تأکید می‌کند و به تعبیر او، درست در شرایطی که کشور با مسائل و چالش‌های مهمی روبه‌روست، تشدید اختلافات و دامن‌زدن به تنش‌های سیاسی نه با مصالح عمومی سازگار است و نه با ضرورت حفظ آرامش و همبستگی ملی. او وحدت، اتحاد، انتظام اجتماعی و پرهیز از تنش را از ضرورت‌های شرایط فعلی می‌داند و خاطرنشان می‌کند مجلس نیز باید در همین چارچوب عمل کند. از نگاه دوستعلی، مسیر حل اختلافات در پارلمان نه جنجال سیاسی و تقابل، بلکه رعایت قانون و اتکا به سازوکارهای حقوقی است. او بر این باور است که هم حقوق نمایندگان باید محفوظ بماند و هم هرگونه رفتار خلاف شأن مجلس، بدون ملاحظات جناحی و بر اساس قانون مورد رسیدگی قرار گیرد.

احمد بخشایش اردستانی: اختلاف‌نظرها باید از مسیرهای متعارف پارلمانی دنبال شود

احمد بخشایش‌اردستانی هم در مقام دیگر نماینده مجلس شورای اسلامی و در تشریح آنچه رخ داده، معتقد است ماجرا اگرچه در ظاهر چندان پیچیده نیست، از منظر حقوقی و نهادی، مسئله‌ای قابل تأمل را پیش می‌کشد. به روایت اردستانی، حمید رسایی پس از سه روز مرخصی، تصمیم می‌گیرد در جلسه روز یکشنبه مجلس شرکت کند و از طریق تبلت در فرایند رأی‌گیری مشارکت داشته باشد؛ اما ظاهرا هیئت‌رئیسه با توجه به شرایط و محدودیت‌های موجود، اجازه استفاده از این وسیله را به او نمی‌دهد. همین موضوع با اعتراض دو سه نفر از نمایندگان هم‌جریان او در طیف شریان مواجه می‌شود؛ اعتراضی که به گفته این بهارستان‌نشین، موجب می‌شود جلسه، با وجود فراهم‌بودن مقدمات، عملا آغاز نشود یا دست‌کم روند رسمی آن با مانع روبه‌رو شود. بااین‌حال، بخشایش‌اردستانی در گفت‌وگوی خود با «شرق» معتقد است اهمیت اصلی ماجرا را باید فراتر از اختلاف‌نظرهای روزمره نمایندگان جست‌وجو کرد. او با طرح مسئله نسبت میان مصونیت نمایندگان و اجرای احکام قضائی، بر این باور است قانون‌گذار باید برای چنین موقعیت‌هایی راهکاری روشن و ازپیش‌تعیین‌شده در نظر بگیرد. به اعتقاد او، نمایندگی مجلس جایگاهی قائم به شخص است و نماینده به اعتبار مسئولیتی که از سوی مردم بر عهده گرفته، باید بتواند در حوزه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و حتی نظامی اظهارنظر و پرسشگری کند. از همین منظر، او پیشنهاد می‌کند اجرای برخی احکام قضائی، در صورت وجود امکان و با پیش‌بینی قانونی، به پایان دوره نمایندگی موکول شود؛ پیشنهادی که به گفته او، می‌تواند در قالب اصلاح قانون مورد بررسی قرار گیرد. این عضو قوه مقننه درباره گزارش‌هایی مبنی بر کشیده‌شدن اعتراض‌ها به درگیری فیزیکی نیز توضیح می‌دهد خود در محل حضور نداشته، زیرا جلسات کمیسیون او به‌صورت وبیناری برگزار می‌شود. بااین‌حال، بر اساس شنیده‌هایش، اعتراض چند نماینده به بازنشدن امکان استفاده از تبلت، ابتدا با سروصدا همراه شده و سپس این نگرانی شکل گرفته که در صورت ادامه جلسه، اعتراض‌ها به تشنج بیشتر و برهم‌خوردن نظم مجلس منجر شود. او البته تأکید می‌کند بهتر بود جلسه مطابق روال قانونی برگزار و اختلاف‌نظرها از مسیرهای متعارف پارلمانی دنبال می‌شد. اما بخشایش‌اردستانی در ارزیابی کلی‌تر خود از این اتفاق، نگاهی متفاوت به مفهوم تنش و اختلاف در مجلس دارد. او معتقد است مجلس باید محل بروز دیدگاه‌های متفاوت، رقابت سیاسی و حتی منازعات جدی بر سر منافع عمومی باشد. به باور او، پویایی پارلمان صرفا در آرامش ظاهری و فقدان اختلاف خلاصه نمی‌شود، بلکه امکان طرح دیدگاه‌های متعارض و شنیده‌شدن صدای موافقان و مخالفان، از الزامات یک مجلس زنده است. عضو کمیسیون امنیت ملی با اشاره به تجربه مجالس دیگر کشورها، از جمله آمریکا، یادآور می‌شود رقابت‌های سیاسی و حتی تنش‌های پارلمانی می‌توانند بازتاب‌دهنده مطالبات اجتماعی باشند. از نگاه اردستانی، مسئله اساسی در ایران این است که مشارکت انتخاباتی مردم الزاما به تغییرات ملموس در فرایندهای تصمیم‌گیری منجر نمی‌شود. او معتقد است وقتی انتخابات نتواند به ابزاری مؤثر برای انتقال اراده عمومی به ساختار قدرت تبدیل شود، طبیعی است بخشی از جامعه مرجعیت رسانه‌ای خود را در خارج از کشور جست‌وجو کند.